

Dear Readers of “Palliative Medicine in Practice”,

We provide you with Issue 4/2019 of “Palliative Medicine in Practice”. This Issue contains three review articles, two case reports, biography of a late Professor Jacek Łuczak, program and abstracts presented on a XXIV Scientific-Education Conference of Palliative Care and Hospice Teams held in Częstochowa on 16–18th January 2020.

In a review article entitled “Access to opioid analgesics for palliative care patients in Ukraine” by Profesor Sofiya Shunkina, Professor Bohdan Hromovyk, Doctor Kateryna Dorykevych and Doctor Marat Korolyov, Authors present former and current situation regarding possibilities of chronic pain management with opioid analgesics in patients requiring palliative care in Ukraine. For Polish Readers it may be interesting especially acquainting epidemiology as Poland and Ukraine have similar countries population and also similar problems that have been encountered in Poland in the past, and some of them are still on the agenda. In spite of numerous obstacles and difficulties in access to opioids, Authors of this article do hope that there will be a gradual improvement in this situation and in consequence that all patients who need it will be provided with a best possible palliative care and effective pain management.

In a review article authored by Doctor Leszek Pawłowski, Doctor Aleksandra Modlińska and Professor Monika Lichodziejewska-Niemierko “Selected aspects of advanced care planning in the light of a Polish law — physician duties” Authors discuss the above, very up-to-date issue in the context of current law regulations in Poland. In spite of a lack in Poland law regulations regarding advance care planning, Authors of this review pay attention to current law regulations regarding informing patients about the disease but also practical conclusions for clinicians resulting from a duty of obeying the law and ethics rules in the field of palliative care.

The medical part of this journal Issue is opened with a review article by Assistant Professor Jarosław Woron “The choice of the drug in the pharmacotherapy of breakthrough pain, or how to translate the pharmacokinetic profile of drugs into clinical practice”. Author discuss a choice of a drug in the therapy of breakthrough pain, which should be based on an individual clinical assessment of patients taking into account pharmacodynamics, pharmacokinetics and administration route of a drug. Author pays attention to the fact that different formulations and routes of administration of a drug are associated with differences of onset of action and duration of an analgesic effect.

In a review article Authors team consisting of Doctor Iwona Zaporowska-Stachowiak, Students: Mary-Tiffany Adannia Oduah, Magdalena Celichowska, Gabriela Dziuba, Anna Mikołajczak, Maria Perlińska, Martyna Woźniak, Doctor Lidia Gorzelińska and Assistant Professor Maciej Sopata in an article entitled “Opioids in clinical practice” demonstrated basic properties of opioid analgesics. In spite that our knowledge regarding opioid analgesics is increasing, still many issues are not very clear. Authors of this article draw attention to differences between different opioids and emphasize individual indications to use given drugs and also adverse effects and drug interactions.

In this journal Issue a Polish translation of a review article entitled “The role of naldemedine in the treatment of patients with opioid-induced constipation” published in Issue 3/2019 of the journal is presented.

In a part of the journal devoted to case reports you will find two manuscripts. In the first one entitled “Hypertrophic osteoarthropathy as a paraneoplastic syndrome in the course of lung cancer” Doctor Aleksandra Masłowska, Doctor Marcin Rutkowski and Doctor Alba Gabriela Picco Brunetto, depicted a patient in whom appearance of hypertrophic osteoarthropathy proceeded diagnosis of a disseminated non-small cell lung cancer. Authors emphasized difficulties in diagnosis associated with seeking changes in joints and also a necessity of

introducing effective treatment, which at best, should be directed to an underlying pathology. In the case of symptomatic management a very important part of the treatment remains pain management. The completeness of the manuscript is supported by photos and radiology documentation.

The second manuscript is authored by Assistant Professor Ewelina Gowin, Doctor Katarzyna Jończyk-Potoczna, Professor Jerzy Harasymczuk and Professor Danuta Januszkiewicz-Lewandowska and entitled "Gastrointestinal autonomic nerve tumours in children, Authors report of a case of GANT developed as a secondary cancer in a neuroblastoma survivor. This topic is not very typical for our journal, although we would encourage Readers to acquaint with submitted case report of a 12-year-old girl who underwent surgery and chemotherapy due to neuroblastoma and because of symptoms of acute abdomen was admitted to an Emergency Room. A tumor mass was found (a rare neoplasm from cells of autonomy nervous system) and colon intussusception. No tumor relapse was found after surgery. This article indicates to a possibility of appearance of secondary tumors in patients (also in children) after completion of a successful anticancer treatment, which additionally increases after chemotherapy and radiotherapy.

Current Issue of our journal contains a biography of Professor Jacek Łuczak — unquestioned Authority and a Creator of a modern palliative and hospice care in Poland but also more broadly in Central-Eastern Europe. We would like thank very much all persons associated with palliative care who expressed their solidarity with Workers of Department of Palliative Medicine of Poznan University of Medical Sciences and Workers of Pallium Hospice in Poznań through a personal or spiritual participation in a burial of a late Professor Jacek Łuczak. We have beautiful memories from a Jubilee Conference "30 years of a Polish Association of Palliative Care — academic palliative and supportive care in a Clinical Hospital of Lord Transfiguration of Poznan University of Medical Sciences in Poznań" during which on 14th September 2019 Professor Jacek Łuczak has been awarded with a highest decoration: a Stag Cross Order of Regaining of Poland by the Polish Government Ministry Jadwiga Emilewicz. The presence of over 300 participants representing palliative and hospice care units delegates from all over Poland and Authorities of Poznan University of Medical Sciences, had clearly demonstrated how intense is not only professional care provided to patients and families but also as a field of a real solidarity between members of palliative and hospice care movement, independently from type of a post, profession or the role. In this way the testament of Professor Jacek Łuczak is being continued — a provision of a best possible care to all patients and families by persons for whom support for patients and caregivers is the highest good which may be offered to all those in need.

In this Issue abstracts and program of an Annual XXIV Scientific-Educational Conference of Palliative Care and Hospice Teams that is planned on 16–18th January 2020 in Częstochowa, for which Organizers of this event cordially invite. A motto of 2020 Conference are words of a Saint John Paul II: "Do not be afraid of truth". This event is combined with a Pilgrimage of Polish Hospices to a Bright Mountain.

Palliative Medicine in Practice has a patronage for this Conference, which has a Scientific Committee Chair Professor Krystyna de Walden-Gałuszko, and an Organizing Committee Chair Artur Kaptacz B. Sc. Invited Lecturers should provide a high professional level but also exceptionally cordial atmosphere which is created from the First Conference together by Organizers, Lecturers, and Participants that is also supported by the place of the event near the Bright Mountain in Częstochowa — a spiritual capitol of Poland.

Our journal issued quarterly remains unchanged in its commitment to stay open for all Authors from Poland and abroad who would like to share their knowledge and experience with Readers of "Palliative Medicine in Practice". Our journal is published in a complete open access without any charge for Authors. "Palliative Medicine in Practice" accepts all types of manuscripts (original, reviews and case reports), commentary and reports from scientific events in English or Polish language. All detailed information is provided at a website of our journal: www.journals.viamedica.pl/palliative_medicine_in_practice

We are pleased to announce that the editor-in-chief of the journal "Palliative Medicine in Practice" prof. Wojciech Leppert was appointed by the Ministry of Health as a National Consultant in the field of Palliative Medicine. Congratulations and good luck in your work for palliative and hospice care in Poland.

At the time when we are writing these words an unusual time of a Christmas and New Year is coming up. We would like at this point to thank all persons involved in the development of this journal, especially Authors, Reviewers, Readers, Depute Editors, Chairman and Members of Editorial Advisory Board but also all representing a Publisher of this journal — Via Medica. We wish very much all of you, your families and friends good Christmas time and all the best in a New Year of 2020.

With kindest regards,
Wojciech Leppert, Leszek Pawłowski

Szanowni Czytelnicy „Palliative Medicine in Practice”,

Oddajemy w Państwa ręce czwarty numer czasopisma w 2019 roku. W treści znajdą Państwo trzy manuskrypty poglądowe, dwa opisy przypadków, biogram Pana Profesora Jacka Łuczaka oraz program i streszczenia prezentacji XXIV Konferencji Naukowo-Szkoleniowej Opieki Paliatywnej i Zespołów Hospicyjnych w Częstochowie zaplanowanej w dniach 16–18 stycznia 2019 roku.

W pracy poglądowej „Access to opioid analgesics for palliative care patients in Ukraine” Pani Profesor Sofiya Shunkina, Pan Profesor Bohdan Hromovyyk, Pani Doktor Kateryna Dorykevych i Pan Doktor Marat Korolyov przedstawiają dotychczasową i aktualną sytuację w zakresie możliwości leczenia opioidami bólu przewlekłego chorych wymagających opieki paliatywnej na Ukrainie. Dla polskich Czytelników interesujące może być zwłaszcza zapoznanie się z danymi epidemiologicznymi ze względu na podobną liczbę mieszkańców naszych państw, a także podobieństwo problemów, które w przeszłości występowały w Polsce, a niektóre nadal pozostają aktualne. Pomimo wielu barier i trudności w dostępie do opioidów, Autorzy wyrażają nadzieję na stopniową poprawę sytuacji i w konsekwencji zapewnienie wszystkim potrzebującym chorym na Ukrainie możliwie najlepszej opieki paliatywnej i skutecznego leczenia bólu.

W artykule poglądowym autorstwa Pana Doktora Leszka Pawłowskiego, Pani Doktor Aleksandry Modlińskiej i Pani Profesor Moniki Lichodziejewskiej-Niemierko „Wybrane aspekty planowania opieki z wyprzedzeniem w świetle polskiego prawa — obowiązki lekarza” omówiono powyższą, jakże aktualną problematykę, w świetle aktualnego stanu prawnego. Pomimo braku w Polsce regulacji prawnych dotyczących planowania opieki z wyprzedzeniem (advance care planning), Autorzy artykułu zwracają uwagę na obowiązujące obecnie prawo dotyczące między innymi informowania chorych, a także praktyczne wnioski dla klinicystów wynikające z obowiązków przestrzegania prawa i zasad etyki w opiece paliatywnej.

Część medyczną numeru otwiera artykuł poglądowy Pana Docenta Jarosława Woronia „Wybór leku w farmakoterapii bólu przebijającego, czyli jak przekładać profil farmakokinetyczny leków na praktykę kliniczną”. Autor omawia wybór leku w terapii bólu przebijającego, który powinien być oparty na indywidualnej ocenie klinicznej chorych, która uwzględnia farmakodynamikę, farmakokinetykę i drogę podania leku. Autor zwraca także uwagę na fakt, że różne postaci i drogi podania leku związane są z różnicami w szybkości początku działania i czasie trwania efektu przeciwbólowego.

W artykule poglądowym zespół Autorów: Pani Doktor Iwona Zaporowska-Stachowiak, Studenci Mary-Tiffany Adannia Oduah, Magdalena Celichowska, Gabriela Dziuba, Anna Mikołajczak, Maria Perlińska, Martyna Woźniak, Pani Doktor Lidia Gorzelińska i Pan Docent Maciej Sopata w artykule „Opioidy w praktyce klinicznej” przedstawili podstawowe własności analgetyków opioidowych. Pomimo że nasza wiedza dotycząca analgetyków opioidowych wzrasta, nadal wiele zagadnień pozostaje niewyjaśnionych. Autorzy artykułu zwracają uwagę na różnice pomiędzy poszczególnymi opioidami i podkreślają indywidualne wskazania do stosowania poszczególnych leków, a także działania niepożądane i interakcje z innymi lekami.

W numerze zamieszczono polskie tłumaczenie artykułu, który ukazał się w numerze 3/2019 „Rola naldemedy w leczeniu chorych z zaparciem stolca wywołanym opioidami”.

W części dotyczącej opisów przypadków znajdą Państwo dwa manuskrypty. W pierwszym zatytułowanym „Osteoartropatia przerostowa jako zespół paranowotworowy w przebiegu raka płuca” Pani Doktor Aleksandra Masłowska, Pan Doktor Marcin Rutkowski i Pani Doktor Alba Gabriela Picco Brunetto przedstawili opis pacjenta, u którego wystąpienie osteoartropatii przerostowej poprzedziło rozpoznanie rozlanego raka niedrobnokomórkowego płuca. Autorzy wskazują na trudności diagnostyczne związane z poszukiwaniem przyczyn zmian w zakresie stawów, a także konieczność wdrożenia skutecznego leczenia, najlepiej przyczynowego. W przypad-

ku postępowania objawowego bardzo istotnym elementem pozostaje leczenie dolegliwości bólowych. Całość artykułu uzupełniają zdjęcia i dokumentacja radiologiczna.

Drugi manuskrypt autorstwa Pani Docent Eweliny Gowin, Pani Doktor Katarzyny Jończyk-Potocznej, Pana Profesora Jerzego Harasymczuka i Pani Profesor Danuty Januszkiewicz-Lewandowskiej zatytułowano „Gastrointestinal autonomic nerve tumours in children. Report of a case of GANT developed as a secondary cancer in a neuroblastoma survivor”. Choć tematyka artykułu jest nieco nietypowa dla naszego czasopisma, jednak warto zapoznać się z przedstawionym opisem przypadku 12-letniej dziewczynki, która przeżyła leczenie chirurgiczne i chemioterapię z powodu neuroblastoma i z powodu objawów ostrego brzucha znalazła się na izbie przyjęć. Stwierdzono masę nowotworową (rzadki nowotwór z komórek układu nerwowego autonomicznego) i wgłobienie jelita grubego. Po leczeniu chirurgicznym nie stwierdzono nawrotu choroby. Artykuł wskazuje na możliwość występowania wtórnych nowotworów u chorych (także u dzieci) po zakończonym powodzeniem leczeniu przeciwnowotworowym, które dodatkowo ulega zwiększeniu po chemioterapii i radioterapii.

Obecny numer czasopisma zawiera biogram Pana Profesora Jacka Łuczaka — niekwestionowanego autorytetu i twórcy nowoczesnej opieki paliatywnej i hospicyjnej w Polsce, ale także szerzej, w Europie Środkowo-Wschodniej. W tym miejscu dziękujemy wszystkim osobom związanym z opieką paliatywną, które dały wyraz solidarności z Pracownikami Katedry i Kliniki Medycyny Paliatywnej i Hospicjum Palium w Poznaniu poprzez osobisty bądź duchowy udział w uroczystościach pogrzebowych Świętej Pamięci Pana Profesora Jacka Łuczaka. Pozostały nam piękne wspomnienia z Jubileuszowej Konferencji „30 lat Polskiego Towarzystwa Opieki Paliatywnej — akademicka opieka paliatywna i wspierająca w Szpitalu Klinicznym Przemienienia Pańskiego Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu”, podczas której w dniu 14 września 2019 roku Pan Profesor Jacek Łuczak został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski przez Panią Minister Rządu Rzeczypospolitej Polskiej Jadwigę Emilewicz. Obecność ponad 300 osób reprezentujących jednostki opieki paliatywnej i hospicyjnej z całego kraju, a także Władze Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu dobitnie pokazała, że piękna idea opieki paliatywnej i hospicyjnej jest ciągle żywa nie tylko jako profesjonalna opieka zapewniana pacjentom i rodzinom, ale także jako płaszczyzna prawdziwej solidarności pomiędzy członkami ruchu opieki paliatywnej i hospicyjnej, niezależnie od rodzaju zatrudnienia, wykształcenia czy pełnionych funkcji. W ten sposób testament Pana Profesora jest kontynuowany — zapewnienie możliwie najlepszej opieki wszystkim pacjentom i rodzinom przez osoby, dla których pomoc chorym i opiekunom stanowi największe dobro, jakie można ofiarować potrzebującym.

W numerze znalazły się streszczenia i program kolejnej, 24 Konferencji Naukowo-Szkoleniowej Opieki Paliatywnej i Zespołów Hospicyjnych, którą zaplanowano w dniach 16–18 stycznia 2020 roku w Częstochowie, na którą serdecznie zapraszają Organizatorzy wydarzenia. Hasłem tegorocznej Konferencji są słowa Świętego Jana Pawła II „Nie lękajcie się prawdy”. Wydarzenie połączone jest z Pielgrzymką Hospicjów Polskich na Jasną Górę.

Czasopismo „Palliative Medicine in Practice” objęło patronatem Konferencję, której Przewodniczącą Komitetu Naukowego została Pani Prof. dr hab. n. med. Krystyna de Walden-Gałuszko, a Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego Pan Mgr Artur Kaptacz. Zaproszeni Wykładowcy powinni zapewnić wysoki poziom merytoryczny spotkań, ale także niezwykle serdeczną atmosferę, którą od pierwszej Konferencji potrafią stworzyć Organizatorzy, Wykładowcy i Uczestnicy, a czemu niewątpliwie sprzyja miejsce Konferencji — Jasna Góra, która jest duchową stolicą Polski.

Nasz kwartalnik niezmiennie pozostaje otwarty dla wszystkich Autorów z Polski i zagranicy, którzy chcieliby podzielić się posiadaną wiedzą i doświadczeniem z Czytelnikami „Palliative Medicine in Practice”. Czasopismo ukazuje się w całkowicie otwartym dostępie, bez opłat wnoszonych przez Autorów. „Palliative Medicine in Practice” akceptuje wszystkie rodzaje manuskryptów (oryginalne, pogładowe i opisy przypadków), komentarze i sprawozdania ze spotkań naukowych w języku angielskim lub polskim. Szczegółowe informacje mogą Państwo znaleźć na stronie internetowej czasopisma: www.journals.viamedica.pl/palliative_medicine_in_practice.

Z przyjemnością informujemy, że redaktor naczelny czasopisma „Palliative Medicine in Practice” prof. Wojciech Leppert został powołany przez Ministra Zdrowia do pełnienia funkcji konsultanta krajowego w dziedzinie medycyny paliatywnej. Gratulujemy i życzymy sukcesów w pracy na rzecz opieki paliatywnej i hospicyjnej w Polsce.

Kiedy piszemy te słowa zbliża się niezwykle czas Świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku. Chcielibyśmy w tym miejscu podziękować wszystkim osobom, którzy przyczyniają się do rozwoju czasopisma, zwłaszcza Autorom, Recenzentom, Czytelnikom, Zastępcom Redaktora Naczelnego, Przewodniczącej i Członkom Rady Naukowej, a także Przedstawicielom Wydawnictwa Via Medica. Wszystkim Państwu, Waszym Rodzinom i Przyjaciółom życzymy dobrych Świąt Bożego Narodzenia i wszystkiego, co najlepsze w Nowym 2020 Roku.

Serdecznie pozdrawiamy,
Wojciech Leppert, Leszek Pawłowski